

LYSTFISKER

SØNDERJYSK SPORTSFISKERFORENING

Sønderjysk
SportsfiskerForening

76

www.sydfisk.dk

OTTO CHRESTENSEN

entreprenør

Stensbækvej 16, Arnum, 6510 Gram
Tlf. nr. 74826490

www.ottochrestensen.dk

GAMMELBRO CAMPING

Ferie i Sønderjylland

BOOK NU

WWW.GAMMELBRO.DK

+45 74 58 41 70

LYSTFISKER

SØNDERJYSK SPORTSFISKERFORENING

Nr. 76 · 19. årgang November 2024

Udgives 4 gange årligt:
Medio februar, maj, august og november.

Redaktion

Lars Ø. Jensen 30 96 96 47
Mail: loejart@gmail.com

Foreningens bestyrelse

Preben Nielsen 30 85 11 01
Kaj Olesen 74 52 81 53
29 70 81 53

Niels N. Petersen 24 61 19 29

Toke Mikalski 27 95 88 17

Michael Røge 60 48 96 62

Lars Røge 25 36 71 51

Rasmus Schou 30 96 30 65

Erik Tveskov 30 28 16 73

Aage Hertzum 29 92 16 88

Michael Jensen 53 58 91 18

Forside

Så blev der lukket og slukket ved åen.

Billede

Lars Østergaard Jensen

FORMANDEN HAR ORDET

Efteråret er over os, i skrivende stund har vi taget hul på november måned. Der er stadig nogle uger, hvor der kan fiskes i vores søer og åer inden vi skriver 2025. De østvendte vandløb lukker for fiskeri den 15. november, så nu skal der findes alternative steder at fiske. Heldigvis er der muligheder for fiskeri i vores søer. Både Haderslev Dam og Sliv Sø byder på spændende fiskeri efter sømkasser, så fat fiskestangen og drag ud og prøv lykken. Husk, at der er åbent for medlemsfiskeri i Dyring Kær Put and Take i perioden fra 1. november til der igen åbnes for kortsalg til foråret 1. marts.

Danmarks Sportsfiskerforbund afholdt kongres

Danmarks Sportsfiskerforbund afholdt kongres den 26.-27. oktober på Vingsted Hotel og Konferencenter, hvor den nye bestyrelse blev valgt. Formand Torben Kaas blev genvalgt, og Casper Hvitved Hansen og Kyhnaa Jensen er nye i bestyrelsen, som også består af Hans E. Nielsen, Morten Jacobsen, Frederik Lorentzen, Hanna Vestergaard, Linda Bollerup Høgh og Jan Karnøe.

På kongressen blev vedtægter opdateret, så forbundet nu har en enklere medlemsstruktur og årlige driftsbudgetter, som bestyrelsen vedtager inden nytår. DSF ønsker at være relevant for både medlemmer og omverden, og arbejder for, at lystfiskere og foreninger kan se sig selv i DSF's indsats på tværs af fiskeformer og geografiske områder. DSF skal være den stærkeste stemme for lystfiskeres og vandmiljøets interesser og vil fortsat deltage aktivt i politiske debatter og samarbejde med myndigheder for at skabe synlige politiske resultater for naturen og lystfiskeri.

Sandart til Haderslev Dam

SSF har fået 98.400 kr. i støtte fra Projektpuljen Bedre Lystfiskeri i Danmark til projektet »Sandart i Haderslev Dam«. Formålet er at fremme biodiversiteten i Haderslev Dam ved at ophjælpe en hjemmehørende fiskeart og skabe bedre balance mellem fredfisk og rovfisk. Støtten afhænger af tilladelser til flytning af sandarter fra Saltbæk Vig eller en anden lokalitet til dammen. Foreningen vil nu arbejde på at få de nødvendige tilladelser og planlægge transporten af sandarterne.

Fredningstider

Husk fredningstider for de små vandløbsmundinger i det sønderjyske tjek fredningstider her [Fredningsbaelter \(arcgis.com\)](http://Fredningsbaelter(arcgis.com))

Klubaftener

Klubaftenerne starter igen fra november måned, så mød op og få en snak med de andre medlemmer. Der er altid kaffe på kanden og hvem ved måske lidt hjemmebag eller andet sødt.

Følg med på vores hjemmeside og Facebook.

Vi arrangerer forskellige fisketure og events i løbet af året.

Knæk og Bræk

Preben Nielsen, Formand

Gengivelse tilladt med kildeangivelse

SPAR

HOPTRUP

Hoptrup Hovedgade 53
6100 Haderslev
Tlf. 74 57 52 04

SPORTSPRÆMIER · BRANDVÆSEN GAVER · GAVEARTIKLER · GRAVERING

WARNCKE SPORTSPRÆMIER

v/Gunnar Toft

Aarø Sundvej 60 · 6100 Haderslev · Tlf 74 52 27 14 · Fax 74 53 27 18

info@warnckesport.dk · www.warnckesport.dk

STYDINGVVS

Kvalitet og tryghed!
Tingvejen 30N, 6500 Vojens

Tlf: 74 50 73 07
www.stydingvvs.dk

vvscomfort

... dit lokale bad- og energicenter

Åbningstider i Bad og Energiudstillingen:
mandag - torsdag.... 13.00 til 16.00
fredag..... 8.00 til 12.00
Eller efter aftale.

EDC GROSØL

Rådhuscentret 2 · 6500 Vojens
Tlf.: 74 54 24 84 · E-mail: 609@edc.dk

Ordinær generalforsamling

Onsdag den 19. marts 2025 kl. 19.30 i Æ Fiskehus, Råstedhøjvej 10, Gram. I henhold til vedtægternes § 6.4 indkaldes ordinære generalforsamlinger via foreningens hjemmeside med mindst 14 dages varsel samt pr. mail til medlemmer, der har registreret deres mailadresse i Danmarks Sportsfiskerforbunds medlemsregister. Forslag til behandling på generalforsamlingen skal sendes til et bestyrelsesmedlem senest den 15. januar 2025.
Bestyrelsen

Kontingentsatser 2025

Sønderjysk Sportsfiskerforening tilbyder følgende kontingenttyper, som vist nedenfor. Alle nuværende medlemmer fortsætter med deres eksisterende kontingenttype. Medlemmer, der ønsker at ændre deres kontingenttype, bedes sende en mail til preben.n@stofanet.dk med information om deres nuværende kontingenttype samt den ønskede nye type, eller ringe på 30851101.

Priser på kontingent 2025

Junior	Ikke fyldt 18 år	Kr. 250,00
Ungdom	18 til 25 år	Kr. 550,00
Senior	26 år og op	Kr. 750,00
Familie 2	En senior og alle hjemmeboende børn under 18 år på adressen	Kr. 850,00
Familie 1	Alle hjemmeboende på adressen	Kr. 1.000,00
Passiv A	Kun foreningsblad – intet fiskeri	Kr. 120,00
Passiv B	Medlem af DSF, foreningsblad samt P&T	Kr. 500,00

Sæsonpremiere 2025

SSF starter den nye sæson med premieredagen i Hoptrup Å søndag den 4. marts 2025. Der er gode chancer for at få en regnbueørred på krogen, men der kan også være blanke havørreder eller en stor gedde i Slivsø. Der kan fiskes med orm, blink eller spinner. Vi starter med morgenkaffe kl. 8.00 i Modelflyverklubbens klubhus. Her går snakken ofte lystigt indtil solen står op og fiskeriet kan starte. Der er kaffe på kanden indtil kl. 12.00.
Bestyrelsen

Fantastiske fiskeskælsfolie

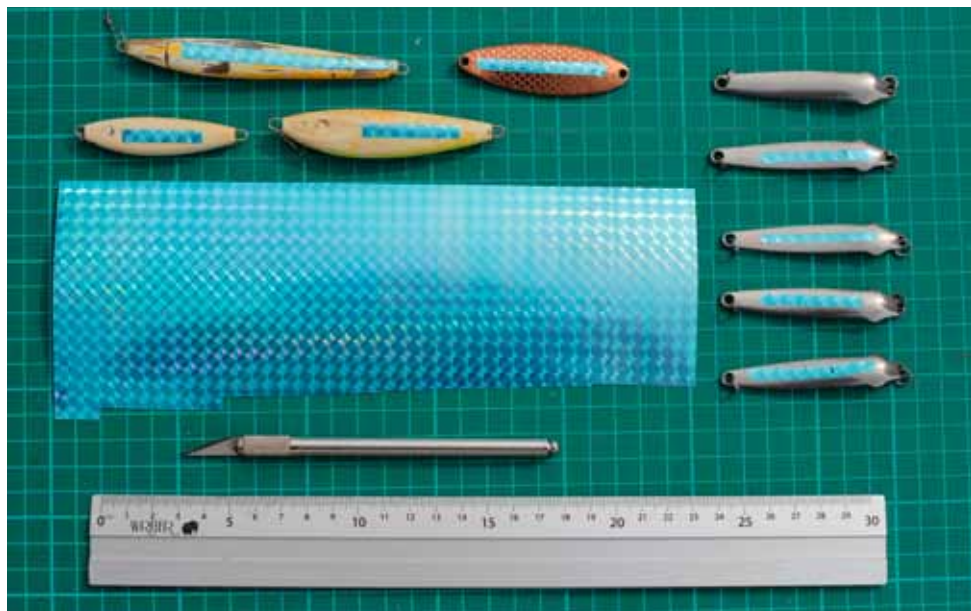
Af Lars Østergaard Jensen

For mange år siden testede en ven og jeg to ens blink ved fiskeri fra båd i Syd-sverige. Det ene blink var i purt sølv, det andet magen til dertil forsynet med sølv folie på den ene side. Over et rev fandt vi en stime ørreder, og snart viste det sig, at blinket med folien var klart overlegent.

Nogle grejbutikker tilbyder stadig løse ark med skælfolie i forskellige farver, og for ikke så længe siden købte jeg derfor – udover flere ark blå skælfolie – til billige penge 40 stykker umonterede havørredblink til blot 4 kroner per styk samt 80 rustfrie springringe hos en vel assorteret grejforretning. I løbet af en time eller to fik jeg monteret alle 40 blink med splitringe og klæbe skælfolie på halvdelen af blinkene. Ved samme lejlighed friskede jeg et par gamle kystwoblere fundet i strandkanten op med lidt folie.

Det var vel i begyndelsen af 1970'erne, at flere grejfabrikanter begyndte at sælge blink og pirke med det dengang nye »fiskeskælsfolie«, der udsender en dejlig mat refleks, der tydeligt ses af fisk – og derfor er bedre en forkromede blink, der i stærk solskin faktisk kan skræmme forsigtige fisk. I mørkt vejr og dybt vand reflekterer forkromet metal også skygge og mørke, så fiskene oftere hugger forkert!

OBS. Først ude ved på kysten bestemmer jeg, om blinket skal monteres med en trekrog eller enkeltkrog afhængig af forhold som for eksempel mængden af svæv og løst ålegræs i vandet. Efter brug piller jeg krognen af, lægger dem i en lille plasttæske og skyller dem ekstra godt ved hjemturen. Har de været i brug mere end en snes gange kasseres de, selv om de har været hvæsset efter hver gang!

Pift fladfisk forfanget op

Som bekendt er skrubber, isinger og rødspætter udstyret med et godt syn og stor nysgerrighed. Derfor fanger sandormetackler med perler og andet »julepynt« som regel mange flere fisk end bundsnører uden. Hvis man selv laver sine bundsnøretackler vil man ikke blot spare mange penge, men kan eksperimentere med forskellige lokkedimser som skælfolier i kombination med perler og plastslange i krasse farver.

Genkend kufferten i lufthavnen

Da jeg engang, træt efter den lange bil-

tur fra det vestlige Irland over til Dublin og endelig om aftenen landede i Kastrup, kom jeg til at tage en andens rejsekuffert. Jeg opdagede først fejlgrebet i toget til København Hovedbanegård. Heldigvis nåede lige jeg turen tilbage til bagageudleveringen, hvor jeg kunne jeg ringe til den arme dame i København, undskyldte og fortælle, at hendes kuffert kunne udleveres næste morgen – hvorefter jeg med meget røde ører kunne komme hjem med nattoget til Jylland!

Efter den oplevelse dekorerede jeg min rejsekuffert med strimler af fiske-skælsfolie, så jeg siden aldrig ville gentage den bommert!

Fossiljagt, strandgods og genbrug

Af Lars Østergaard Jensen

Når det ellers ikke er alt for koldt udenfor, plejer det at være nemt at overtale min ven Pia Hinderfelt til en fisketur ude på kysten. Hendes hobby nummer ét, er dog ellers at lede efter fossiler og forsteninger på strandene ved Trelde Næs, Djursland og Limfjorden. Så når vi er afsted med spinnegrejet – og jeg holder et vågent øje med, hvad der sker bag mit blink eller wobler – ja så går Pia lige så meget med blikket rettet ned mod strandkanten. Efter flere år har hun nemlig udviklet et høgeøje for fossiler mellem de opskyllede strandsten og kommer næsten altid hjem med et

par forstenede søpindsvin – og nu og da endda også med flere millioner år gamle hjagtænder.

Denne sensommer faldt hun over en håndfuld gennemløbswoblere. Da kroge engang var blevet hængende ved bundhug, gled woblerne fri, og eftersom deres vægtfylde er meget lavere end på blink og pirke, var de med tiden af bølgger og strøm skyllet op på kysten. Jeg fik fire af dem. Bortset fra, at overfladefinishen var slidt bort, så fungerede de alle som nye. Efter et penselstryk med lidt akrylfarve var de igen parate til at friste kystens havørreder.

Dyringkær Put & Take

Som medlem af Sønderjysk Sportsfiskerforening kan du fiske GRATIS i Dyringkær Put & Take fra 1. november til 28./29. februar.

I denne periode må der dog kun fiskes med 1 stang, og det er kun tilladt at tage 2 stykker fisk med hjem pr. dag.

Fiskesøen omfatter 30.000 m² med toilet og renseplads. Søen er åben fra solopgang til solnedgang.

Dyringkær Put & Take finder du på Ribelandevej 152, 6100 Haderslev

Mikkel på Fiskeakademiet

Af Mikkel Hansen og Rasmus Schou

Hvert år afholder DSF i efterårsferien Fiskeakademiet. Fiskeakademiet giver unge i alderen 13-18 år landet over muligheden for at lære en masse om fiskeriet, fiskene de fisker efter og teknikkerne, men også kammeratskabet indenfor fiskeri. I takt med at de unge deltager, har de muligheden for at vende tilbage året efter og deltage i kurser, der bliver mere og mere specialiserede, indtil de til sidst får muligheden for at deltage på lederuddannelsen, der skal give de unge færdighederne til at hjælpe til i deres lokalforeninger.

I år havde vi i SSF valgt at tilbyde to unge knægte muligheden for at komme med, da de har gjort en indsats ud af hjælpe og deltage ved arrangementer

og på klubture. Det var desværre kun den ene, som havde mulighed for at deltage og han skriver følgende om sin tur på Fiskeakademiet:

Hej jeg er lige kommet hjem fra en virkelige fantastisk uge på Fiskeakademiet, hvor der både var undervisning og fiskeri. Der var en meget fin mængde af undervisning og fiskeri. Desuden var der grejfremstilling, både fluebinding og blinkstøbning. Her stod nogle virkelige gode instruktører klar til at hjælpe.

Mandag

Da man mødte, var der meget styr på, hvor man skulle hen og folk hjalp meget gerne – både instruktører samt andre

kursister. Derefter gik man lidt rundt og snakkede indtil den stod på undervisning i klasselokalet. Vi lærte både omkring knuder, biologi og kystfiskeri, da vi næste dag skulle på kysten. Efter aftensmad var der frivilligt aftenprogram; enten fluebinding, blinkstøbning eller filmaften.

Tirsdag

Tirsdag stod den på kystfiskeri i Mariager fjord efter morgenmad. Desværre gav det ikke rigtigt andet end et par små fisk og lidt muslinger. Da vi kom hjem fik vi et megafedt oplæg omkring fiskeri i New Zealand efter hajer og andre tropiske fisk. Efter aftensmaden var der igen filmaften.

Onsdag

Efter morgenmad havde vi to lektioner, hvor vi var delt op i to hold og så skiftede mellem blinkstøbning og fluebinding. Vi fik nu lækker frokost med frikadeller og rugbrød med mere og havde så noget, der hed fak mesterskaberne. Her skulle man kaste med flue og spin. Det gjaldt om at klare forskellige udfordringer. Efter aftensmad var der lektion omkring åfiskeri både efter havørred og lidt laks, da vi skulle i åen dagen efter. Vi fik en virkelige fed overraskelse i form af foredrag med Frank Fisker.

Torsdag

Efter morgenmad gik turen til Simested Å. Vi fangede et par mindre bækørreder, men så desværre kun en flot havørred, der sprang fri af vandet, før turen gik tilbage til Ålestrup. Her stod programmet på kastelektion, hvor man både kunne vælge fluestang, baitcaster (multihjul), karpestang og almindelig spinnestang. Efter aftensmaden var der lektion om put and take fiskeri, da vi næste dag

skulle besøge et put and take vand. Vi havde frivilligt aftenprogram igen.

Fredag

Efter morgenmad tog vi på fisketur ude i Vesthimmerlands put and take. Fredag aften var der afgørelsen af konkurrencerne, der var blevet afholdt igennem ugen. Der var konkurrence i fluebinding, blinkfremstilling, valg af årets kammerat og årets bedste foto.

Dette var så den unge Mikkels fortælling om en veloverstået efterårsferie på Fiskeakademiet. Mikkel var afsted på akademiets grundforløb, der også kaldes Fiske 1. Som tidligere nævnt var Mikkel sendt afsted på grund af det engagement, han har udvist i foreningen i det forgangne år. Selv om Mikkel ikke selv nævner det i sin fortælling, skal det ikke gå uhørt hen, at Mikkel vandt en flot 2. plads i akademiets fluebindingskonkurrence. Stort tillykke fra foreningen.

Barsøtur nr. 101

Af Lene Lorenzen

Fra 1.-3. november 2024 havde foreningen sin nr. 101 weekendtur til Barsø. Vi var denne gang ikke så mange, nemlig kun 12. Men det skulle ikke forhindre os i, at få en fantastisk tur.

Fredag morgen klokken 7.40 stod de første 11 forventningsfulde lystfiskere på færgeren mod Barsø. I takt med, at afstanden til øen blev kortere og kortere, sænkede skuldrene sig mere og mere, stemningen blev mere løssluppen og entusiasmen nåede nye højder.

Det er nogle af de egenskaber Bar-

søturen har, ren afslapning, hygge og masser af fiskeri. Vejret var blæsende, men ikke koldt. Bølgerne var store, men under waderskanten, hytten inden for rækkevidde og planerne virkede opnåelige. Vi starter altid fælles med at tømme trailer, etablere os i soverummene og få rundstykker foran en ny optændt brændeovn. »Pligtsedlen« bliver gennemgået og der fortælles fantasihistorier, om de fisk der skal landes. Ja, vi blev jo desværre klogere i løbet af weekenden.

Status for fredag blev en del fisk, dog

kun én havørred over målet (40,5 cm). Den blev pænt genudsat med besked om, at vende tilbage til foråret. Derudover blev der fanget et par små fladfisk.

Planen for lørdag var simpel. »I dag slår vi til«, og så kiggede vi ud af vinduet og opdagede at øen i løbet af natten var skrumpet. Vandstanden var steget og det var faktisk ikke muligt at gå langs kysten, hverken mod syd eller nord. Hvor grillen fredag havde stået, stod jeg nu i vand til lårene. Og ja, godt nok har jeg korte ben, meeeen vandet var altså steget en del. Da der nu var kommet så meget ekstra vand, var koncentrationen af fisk blevet mindre. Men vi fandt alligevel et par stykker. Desværre var alle fiskene, der blev kroget lørdag, også for små. Til gengæld var der rigtig smukt vejr. Solen skinnede fra en næsten skyfri himmel. Derfor fandt flere nogle »lommer« hvor der var plads til enten lidt snak eller en tiltrængt middagslur.

Lørdag eftermiddag mødtes de fleste

i køkkenet, for at se hvordan vores aftensmad blev tilberedt. Chili con carne med meget chili. Nok så meget at det gav mere varme end brændeovnen.

En god tradition er, at der lørdag aften bliver fisket på molen, men da temperaturen efterhånden nærmede sig nulpunktet, trak hytten så meget i alle, at lørdagens fiskeri blev indstillet til fordel for kortspil og sladder. Da der søndag morgen stadig ikke var fanget fisk over målet, var der en del, der brugte tiden fuldt ud. Dog stadig uden resultat. Konkurrencen sluttede derfor klokken 11.00, uden fisk på fangstjournalen, og det flotte bæger vil derfor gå videre som præmier på forårsturen og blive lidt specielt, da det så har 2 datoer på.

Turen afsluttes med, at alle de tilbageværende hjælpes med rengøring af hytten, spiser rester til middagsmad og aftaler, at vi ses igen om et halvt år, til næste tur nr. 102, den 16.-18. maj 2025. Tak for i år.

Elletræet – vandløbets træ

Tekst af Bent Lauge Madsen. Tegninger af Lars Østergaard Jensen

Rød-el (*Alnus glutinosa*) er træet, som kranser mange søer og åer. Nogle steder står de som et galleri langs bækken. Andre steder breder de sig ud over de våde engen, så her bliver sumpskove igen. Det er de våde områders enge. Det kan tåle at stå med rødderne i vand.

Rødel har sit navn fra den røde farve, som hurtigt kommer frem, når stammen skæres over. I selskab med træet er et spændende dyre- og planteliv. For eksempel er særdeles mange forskellige mosser knyttet til elletræet. Det hænger sammen med flere ting: Der er fugtigt omkring træet, ikke kun i jordbunden, men også i luften omkring det. Elletræer skygger ikke så meget som

for eksempel bøgetræer, så der er et rigt blomsterliv i ellesumpen. Jordbunden er næringsrig, især med kvælstof. Elletræets blade, friske som nedfaldne, er interessante for op mod et par hundrede forskellige smådyr. Gamle stammer er attraktive for biller og spætter. For eksempel er cirka halvdelen af de danske smælderarter knyttet til elletræets ved. Og så er elletræerne værdifulde for vandløbet. Deres rødder holder sammen på bredderne. Deres døde blade er vigtig næring for vandløbets smådyr. Ørrederne gemmer sig mellem de krogede rødder, som strømmen har skyllet fri.

Sommer og vinter kranser elletræernes særprægede silhuetter søen og åen. Hvor andre træer har en stamme og en grenet krone, så sender elletræer ofte sine stammer op som en vifte. I det tidlige forår, længe før løvspring, hænger de store hanrakler klar til at bestøve de små, lyserøde hunrakler. Om vinteren er de tørre, gamle hunrakler – som hænger som små grankogler fra grenene – et umiskendeligt kendetegn ved elletræet.

Elletræet kan lave kvælstofforbindelser

Kvælstof er et nødvendigt stof for de levende organismer. Det findes i uhyrlige

Elletræet er åens træ. Det kan tåle at have rødderne i vand. Mellem rødderne finder ørreden skjul. Skyggen holder vandet køligt om sommeren og hindrer vandløbets grøde i at vokse uhæmmet. Læg mærke til bladets afrundede form og til den gamle hunrakle.

mængder omkring os: Kvælstof (N_2) fylder cirka 20% af atmosfæren. Men det kan vi ikke rigtig bruge til noget, før nogle bakterier har bundet det sammen med brint og ammoniak (NH_3), eller rettere til ammonium-ioner (NH_4^+). Det kan omsættes videre til nitrat og nitrit, og alle tre kan udnyttes af planter. Det kalder vi gødning. Processen kalder vi kvælstoffiksering, Planterne leverer så kvælstoffet videre i brugbar form, blandt andet til os.

Planters trivsel er helt afhængig af, hvor meget gødning, der er i jordbunden. Her har elletræet et vældigt fortrin frem for de fleste andre træer. Det har »husdyr«, der kan omsætte atmosfærens kvælstof til kvælstofgødning, som træerne kan bruge. Et sådant samarbejde kalder vi symbiose: Begge arter har gavn af det.

»Husdyrene« er trådformede bakterier (actinomyceter) med navnet *Frankia*. De er organismer fra den tid, hvor der ikke var fri ilt i atmosfæren. For dem er ilt et giftstof. Så elletræet må sørge for, at *Frankia* er gemt godt væk i en lufttæt bolig: den er i knolde på rødderne. Men der er et problem: Denne bolig kan ikke bygges op og vedligeholdes, uden at elletræets celler får ilt. Det klarer stoffet leg-hæmoglobin. Ligesom vores hæmoglobin kan det op-samle og transportere ilt. Men denne særlige hæmoglobin afleverer ilten præcis og i små doser lige der, hvor det skal bruges af elletræets celler, der bygger og vedligeholder knolden. *Frankia* mærker ikke noget til den giftige ilt.

*Her ses en ellerod med de lufttætte knolde, som elletræets »husdyr«, den kvælstoffikserede bakterie *Frankia*, er gemt i.*

Frankia arbejder ikke gratis. Elletræet betaler cirka 1 gram kulstof (i form af sukker) for hvert gram kvælstof (i form af ammoniak) bakterierne afleverer. Det er ikke meget anderledes end vores egen industrielle produktion af kvælstofgødning. Vi må bruge rigtig meget fossilt brændstof for at binde brint til atmosfærens »unyttige« kvælstof.

Elletræet bereder vejen

Da isen havde forladt Danmark, og temperaturen for cirka 9000 år siden blev tålelig, begyndte elletræerne at sprede sig i Danmarks ådale. Det kunne ske med en hastighed på op til 2 km om året i dalene. Frøene, små vingede nødder, har sikkert lettere ved at flyve langs ådalen end mellem ådalene. Og så er åen naturligvis vigtig spredningsvej for de flydende frø. Elletræerne vokser hurtigt op. Efter at græsningen blev opgivet i enge ved Granslev Å, blev dele af den våde dal forvandlet til sumpskov med

stammer på 5-8 cm tykkelse i løbet af mindre end 10 år.

Både fordi elletræerne vokser hurtigt, og fordi de beriger jordbunden med kvælstof og humus, kan de bane vejen for andre træer. Det udnytter man for eksempel, når der skal plantes nye læbælter: Elletræerne er »ammetræer«.

Elletræets dyreliv

Af elletræets grønne blade er eftertragtet føde kan man se af de mange huller, der er i dem. Det er elle-bladbiller, som har været der. Den blå *Agelastica alni* og den grønblå *Linnaeidea aenea*, både larver og voksne, De små larver gnaver dog ikke helt igennem bladet, blad huden på undersiden er tilbage som et vindue. Nogle huller er lavet af bladhvepselarver.

Mange insekter minerer bladene, det vil sige, de gnaver kun bladens indre, men beskyttes af blad huden. De sørger dog for at aflevere ekskrementerne udenfor. En af de mest særprægede er sækmøl-larvernes (*Coleophora*) mine: Larven lever, næsten som en vårfluelarve i et lille hus. Det hænger som en pølse på bladets underside og fra huset spiser larven så meget fra bladets indre, som den kan nå.

Bladbiller og andre insekter spiser af de grønne elleblade. Men på en eller anden måde er det kontrolleret, så bladet stadig er stort nok til at have en tilstrækkeligt fotosyntese.

Andre danner galler. Få elleblade er uden gallemidernes, små knopper op oversiden. Skærer man dem igennem, kan man se, at der er hul nederst, så galmiden kan spise af bladet inde fra gallen. En sådan pung-galle er således også et lille hus. Fugle er der også mange af. Den furede bark gør det nemt for dem at klatre og holde fast, og her er en rig jagtmark med både insekter og de små nødder i hunraklerne. Flagspætten har let ved at lave redehuller, og de kan finde et mylder af billelarver i de gamle træstammer. Når spætterne forlader deres redehuller står andre fugle klar til at overtage. En af dem er spætmejsen, der dog først indskrænker indgangshullet med let og mudder. Det er redehullets størrelse, der bestemmer, hvem der flytter ind, Den største fugl vinder.

De gamle blade

Elletræets værdi som føde for smådyrene er ikke slut, når bladene falder til jorden eller i bækken. Det er faktisk den vigtigste del af fødekæden. Lige inden løvfald trækker mange træer en del af de kvælstofholdige stoffer, for eksempel proteiner, ind i stammen, så de ikke går tabt. Det er jo en kamp at få kvælstof nok. Men det begrænser bladens næringsværdi for smådyrene, der lever af de døde blade i skovbunden og i bækken. Når man analyserer de nedfaldne blade kan man se, at døde elleblade indeholder meget mere kvælstof en for eksempel bøgeblade. Det hænger nok sammen med, at elletræet – med sin lette tilgang til kvælstof – ikke behøver at tømme bladene for de kvælstofholdige stoffer.

Det gør ellebladene mere værdifulde som føde for smådyrene. Man kan for eksempel se, at bækkens slørevingelarver foretrækker døde elleblade frem

Ferskvandtangler har skeletteret et elleblad.

for døde blade af bøg og eg, hvis de får valget. Nogle smådyr, som bækkens tanglopper (*Gammarus pulex*) og vårfluelarver spiser bladene fra ende af, men undgår dog de grovere dele som for eksempel bladstrenge, Resultatet er, at bladene skeletteres.

Men det er ikke hele historien. Når de døde blade kommer ned i vandet, vaks opløselige organiske stoffer som sukker ud fra dem. Men lidt overraskende øges deres værdi som næring. Har en slørevingelarve valget mellem at spise et elleblad, der har ligget i vandet et par dage og et, der har ligget i vandet i et par uger, så vælges det gamle. Og de døde blade begynder at ånde, som om de var levende, Det blad, der har ligget længst, bruger mest ilt.

Det er ikke bladet, der er genopstået fra de døde. Men på bladet kommer et levende »pålæg« af bakterier, svampehyfer og encellede dyr, holdt sammen af et klistret sukkestod. De små væsner lever dels af det døde blad kulstof

og kvælstof, dels af de opløste kulstof (sukker), der er i bækkens vand. Slørevingelarverne og mange af de andre af bækkens smådyr spiser dette lag, men gnaver ikke i bladet. Hvis de, som nogle vårfluelarver gør, spiser bladet, spiser bladet med »pålægget«, går selve bladresterne stort se ufordøjet igennem tarmen. En forudsætning for, at elletræets blade kan udnyttes af smådyrene er, at bladene ikke bare strømmer afsted. De døde blade skal holde tilbage. Også her bidrager elletræet, når døde grene og stammer vælter ned i bækken.

Elletræet har således en overordentlig stor værdi for livet i bækkene og i åerne. I sidste ende er det dem, der holder liv i ørrederne.

Elletræer ved åerne igen?

Før i tiden kransede elletræerne vores vandløb. Især i moræneområderne.

Sjældnere var de i det sandede Vestjylland. Men nu er de mange steder fjernet. En af grundene var, at de kom i vejen for de maskiner, der skal køre på bredden for at rense vandløbene op og skære grøden (åens vandplanter). Det er det man kalder at vedligeholde vandløbene. Ellers vil grøden bremse vandet så meget, at markerne bliver våde.

Men når elletræerne er fjernet, kommer der jo mere lys over vandløbene. Og så følger en tættere plantevækst. Og ja, så skal man i gang med at skære vandplanterne væk igen. Og forbi vi skærer dem igen og igen, vinder de planter frem, der hurtigst vokset op. Ukrudtet vinder. Den onde cirkel er, som så mange andre steder i naturen, sat i gang.

Hvorfor ikke plante elletræer, der kan stoppe denne onde cirkel? De kan skygge den voldsomme grøde væk. De kan genskabe bedre leveforhold for både

markens og åens dyr. De kan bryde det ensformige landskab. Den tanke er ikke ny. For næsten 40 år siden undersøgte vi på Miljøstyrelsens Ferskvandslaboratorium, hvorledes elletræerne kunne bruges til at regulere grødevæksten.

Undersøgelserne var så grundige, og resultaterne så overbevisende, at der i den nye vandløbslov (1982) kom en ny paragraf (§34) om elletræer. Underligt at man i de aktuelle vandplanter overhovedet ikke har gennemtænkt de muligheder. Måske er det på tide at tage dem op igen?

Denne artikel gengives med venlig tilladelse af Bent Lauge Madsen. Den blev 2013 bragt i Natur-lommekalenderen udgivet af forlaget Rhodos.

Pas på hestekastanjer ved vandløb og søer

Tekst og fotos af Lars Østergaard Jensen

Som man kan læse i den foregående artikel, er der al mulig grund til at værne om den nyttige træart, rødæl. Derimod skal man passe på med at plante den smukke hestekastanje nær vandløb. Dette træ kan nemlig dræbe fiskebestanden.

Dette skete nemlig ved den lille Skanderup Bæk ved Lunderskov, som man kunne man læse i en artikel af Lene Koogi på DR.DK bragt i maj. Det havde i 18 år været et stort mysterium for myndighederne i Kolding Kommune, hvorfor fiskebestanden i det lille tilløb i Kolding Å vandsystem hver efterår blev dræbt.

Miljøtekniker Birgitte Brae Andresen fortæller i artiklen, at der i denne tid falder rigtig mange kastanjer ned fra træerne og ud på vejen. Når kastanjerne, der indeholder det for fisk giftige stof saponin, bliver mast af bilerne, så skylles regnen dem ud i bækken. Og det er alt at dømme årsagen til fiskedøden. Ifølge artiklen havde kommunen endnu

ikke taget stilling til, hvad man ville gøre fremadrettet for at undgå fiskedøden i Skanderup Bæk. En mulighed er at indsætte en fejmaskine, slutter artiklen.

Det er dog ikke første gang, at nedfaldne hestekastanjer har dræbt fisk i danske vandløb. For nogle år siden i skete det samme i et lille vandløb på Fyn, hvis jeg ikke husker meget forkert.

Der findes flere arter af hestekastanjer også i Amerika, hvor nogle indianerstammer bryggede en grød, som de brugte til at bedøve eller dræbe fisk i småsøer, fortæller den tyske udgave af Wikipedia.

Havfiskeri med hjelm og sikkerhedsbriller

Af Lars Østergaard Jensen

Norsk TV viste sidste år en spændende udsendelse om et helt anderledes havfiskeri fra olieplatforme langt ude til havs. Her gemmer sig nemlig mere end olie og gas under platforme.

TV-værten Kari Toft har sammen med en erfaren havfisker, Geir Sivertzen, besøgt boreplatforme Njord for at friste nogle store fisk op på dækket. Fiskeriet sker 15-20 meter over havoverfladen med kraftig havfiskekæng, solide multiplikatorhjul med plads til masser af fletline. Før agnfisk og det tunge lod sænkes til bunds, prøver man først om der skulle stå en stor sej midt i vandet på mellem 30-150 meter. Helt nede ved bunden på over 300 meters dybde venter derimod spændende arter som rød fisk, lange, havkat eller måske en stor havål.

Sikkerhedshjelm og -briller er obligatoriske, da Kari, Geir og medlemmer af den lokale fiskeklub på platformen jo foregår på en travl og ofte risikofyldt arbejdsplads. I et af udsendelsens tre indslag sendes et undervandskamera ned langs platformens bed, der fungerer som et kunstigt rev med koraller, der tiltrækker masser af skjul til de mange fiskearter nede i en dybde, hvor bunden ellers består af sand eller slam.

I udsendelsen fanger Kari Toft en meget flot rød fisk (norsk navn: Uer) på 7 kilo samt en lange på over 20 kilo.

Se det spændende indslag og andre på NRK TV ved at klikke på dette link: <https://tv.nrk.no/serie/ut-i-naturen/season/2013/episode/DVNA60000713>

Skrubberne bliver ikke federe end netop nu

Af Lars Østergaard Jensen

I oktober, november og december er fladfiskene i bedste huld efter at have provianteret sommeren og efteråret igennem på en nærende kyst af sandorm, rejer, småsnegle og fiskeyngel. Så hvis man holder af friskfangede skrubber af bedste kvalitet, ja så er det nu man skal afsted med bundsnører og en pakke sandorm eller børsteorm.

Desværre er bestanden af fladfisk på vores kanter jo langt fra det, som man kunne opleve for en halv snes år siden, hvor en kyststrækning som Hejsager kunne byde på fornemt fiskeri efter skrubber og isinger. I stedet er jeg begyndt at opsøge og udforske den jyske

vestkyst. Her kan fiskeriet selvfølgelig også svigte, hvis brænding og høje bølger jager fladfiskene ud på dybere vand. Men byder dagen på mere stille forhold, gerne en let overskyet himmel og højvande, ja så plejer skrubber og isinger at lege med. Og er man rigtig heldig vander der måske en rødspætte.

Stationært eller bevægeligt fiskeri?

Jeg har netop investeret i en 14 for lang surf casting-stang af god kvalitet med to spidser. Men det lette top del kan jeg kaste lodder op til 120 gram. Men den svære top del kan stangen håndtere op til 180 gram tunge lodder. Normalt kan man nøjes med et lod på 100 gram. Hju-

let er et ældre fransk fastspolehjul påspolet 0,20 mm flettet line – og for enden af denne bruger jeg en chokline på 0,40 mm fletline (eller 0,60 mm nylonline) cirka 6 meter langt. En sådan »flagstang« ser måske voldsom ud i forhold til skrubber og ising, men med den rigtige kasteteknik og øvelse når man nemt ud på 100 meter eller længere. Med stangen parkeret i stangholderen, vil denne lange »flagstang« kunne holde linen fri af brændingen. En sådan lang og kraftig stang kan man selvfølgelig ikke stå med i hånden time efter time – så invester fra starten i en fornuftig stangholder.

Fladfisk som denne skrubbe yder bestemt ikke nogen uforglemmelig fight på dette kraftige grej, men kan lokkes til hug ude over 100 meter fra land.

På dage med kraftigere vind og brænding kan det blive nødvendigt med tungere lodder for at holde bunde. Fastspolehjulet skiftes så ud med et multiplikatorhjul som for eksempel et Ambassadeur 7000, som giver bedre kontrol under kastet, skåner pegefingern og giver mere kraft i indspinningen.

Mens det tunge bundtackle frister fiskene langt fra land, måske endda helt ude på den anden side af anden revle, ja så holder jeg meget af at »spinneske« med en almindelig 9-10 fods kyststang. I stedet for et gængs bundtackle bindes en 30-60 gram tunge lokkeske for enden af fiskelinen. Bag lokkeskeen knyttes cirka 20 centimeter nylonline monteret med glidende perler i lysende

farver og endelig en skrubbekrog med en sandorm eller børsteorm. Efter kastet lader man lokkeskeen hvile på bunden i måske et halvt minut – før man spinner den et meter længere ind for at vække nysgerrige fladfisk. Metoden er altså præcis den samme som ved fiskeri i foråret efter pighvar – blot men en orm på krogen i stedet for en strimmel fisk.

Med den lette stang kan man afsøge store området uden at trættes og hugget opleves helt anderledes tydeligt. Men husk at holde øje med, om der er hug på den lange surfcasting stang henne i stangholderen.

Hvor kan jeg prøve fiskeriet

Da jeg i sin tid kom meget i Nordjylland holdt jeg meget af at fiske på stranden ved Bulbjerg og sydpå. Her var dybt vand og revlegennembrud og en blanded bund, der ikke blot tiltrak flotte skruber, men også fine torsk. I dag nøjes jeg og min fiskeven Pia med at køre over til Hvide Sande. Hos den lokale og veludstyrede grejbutik ved slusen fås altid sandorm eller børsteorm. Folkene bag

diskene er alle lystfiskere med fingeren på pulsen og er ikke karrige med at give aktuelle tips til fiskepladser.

Skrubbe fanget lige udenfor brænding nær land.

Stranden nord for Hvide Sande ved de tre kæmpe store vindmøller.

Foreningsmesse i Gram

Af Rasmus Jørgen Schou

Torsdag den 10. oktober blev der i samarbejde med Sundhedsfremme i 6510 afholdt foreningsmesse i Gram Fritidscenter.

Foreningsmessen gjorde det muligt for både unge som gamle at komme forbi og høre om hvilke aktiviteter og foreninger, der findes i Gram. Messen henvendte sig især til de unge, som deltog og gav mulighed for et foreningspas, så de unge kunne komme forbi og besøge de forskellige foreninger.

Hos Sønderjysk Sportsfiskerforening tilbød vi de unge at komme forbi klubhuset i Gram i løbet af vinteren og binde en flue eller lave en spinner gratis. Vi fremviste også fluebinding, spinnerbygning og kunne fortælle gode historier. Der var både repræsentanter for foreningens juniorer, seniorer og bestyrelsen. Mikkel Hansen, Ole Mathiesen og Jesper Kikkenborg demonstrerede med vid og humor fluebindingens elegance. Imens

demonstrerede viste Svend-Åge og undertegnede kunsten i spinnerbyg.

Hen over af aftenen fik flere unge mulighed at selv at prøve kræfter med grejbyg, hvorefter de fik deres kreationer med hjem. Mens de unge hyggede sig, blev der også diskuteret tips og tricks.

De besøgende blev også opfordret til at gøre brug af tilbuddet om at betale kontingent for sæsonen 2025 og få resten af 2024 gratis oveni.

Hurtig varme til kolde fingre

Af Lars Østergaard Jensen

Mange døjer med kolde fingre i det sene fugtigkolde efterår og snart banker Kong Vinter på døren. Lystfiskere, jægere, havfolk og andre, der holder af at være udendørs er ofte mere kulderesistente end indendørs mennesker. Døjer man med dårligt blodomløb eller lider man efter mange års arbejde med vibrerende maskiner med følelsesløse fingre vil mange værdsætte en af disse tre typer håndvarmere, der nemt finder plads i jakke, fisketaske eller rygsækken. Udover disse tre produkter, som jeg har prøvet, vil man også kunne finde andre typer hos fiskeri- og jagtbutikker eller ude på nettet.

Smertelindring efter stik af fjæsinger

Fisker man langs kysterne omkring Kattegat, vil man før eller siden få en eller flere fjæsinger på krogen. Er man nu så uheldig at blive stukket på en af dens giftige pigge på gællelåget eller i forreste rygfinne vil man straks opleve meget intense smerter i området. Normalt anbefales så af holde hånden nede i mindst 45-50 grader opvarmet vand. Varmen neutraliserer giften og smer-

Hurtig smertelindring og behandling af fjæsingstik med Termopad.

terne skulle aftage efter 15-30 minutter fortæller dem, som har prøvet det. Jo, hurtigere man får opvarmet noget vand, jo hurtigere neutraliseres giften, MEN hvor mange medbringer vand, gryde og et Trangia gasbrænder ude på kysten? En af mine venner har to gange benyttet varmen fra sin termokande med kaffe.

For nyligt fortalte lystfiskerskribenten Frank Næsager Sjøgreen i TV-magasinet Fangstgaranti, hvordan han relativt hurtigt var blevet smerterne kvit ved at vikle en pose Termopad omkring stedet – idéen er faktisk genial, synes jeg.

Termopad

Dette produkt opgives til at kunne afgive op til 49 grader varme, hvilket vi også kunne måle ved hjælp af et digitalt termometer. Produktet fås ikke blot hos fiskegrejsforhandler, men også blandt andet hos firmaet thansen. En dobbelt-pakke koster typisk omkring 20 kroner. Produktet holder varmen i op til 8-12 timer. Kan ikke genbruges.

Heat Pad lommevarme

Gelpose varmeposer som disse afgiver varme, når man klikker en enkelt gang på en lille metalplade, der sidder inde i

det geleagtige indhold. Relativt hurtigt frembringes herved en kemisk reaktion og varmen sætter hurtigt ind. Modellen på fotoet målte vi til cirka 50 grader. De afgiver dog kun varme i en til halvanden time ad gangen, før indholdet krystalliseres og bliver hårdt. Til gengæld kan posen genanvendes mange gange ved at koge den i en gryde vand i 10 minutter og så lade den afkøle. Den viste pose har en ven benyttet og genanvendt i mange år. Dette produkt er set hos Spejder Sport til cirka kr. 60,00.

Digital håndvarmer

En digital håndvarmer som denne kan efter opladning på en power bank afgive tre forskellige varmegrader fra 44 celsius (i 8 timer) og op til 59 grader (i 5 timer). Blot 10-15 sekunder efter at være tændt begynder den at afgive varmen. Jeg faldt pladask for kompakte model, ikke mindst fordi den kan afgive

59 grader (hvis jeg for første gang skulle komme i nærkontakt med en fjæsing) og fordi den kan genoplades gang på gang. Man skal huske, at denne model ikke er vandtæt, så bær den i en lufttæt plastpose. Desuden kan den ikke benyttes under opladning og endelig kan batteriet ikke udskiftes. Prisen for den viste model fundet hos Fritidsluftsland var kr. 399,00. Der følger USB-stik til power bank og en udførlig brugsanvisning med ved købet.

Haderslev Fjord af Johan Madsen

Af Lars Østergaard Jensen

Johan Madsen blev født 1885 i Flensborg. Han var ikke blot malermester, men også en anerkendt kunstmaler og døde i 1962. Han var dertil mangeårig borgmester i Christiansfeld. Dette smukke værk med motiv af Haderslev Fjord set fra fjordens sydside ved Sverdrup over mod Nygård må han have malet før 1953. For det år skænkede han det som bryllupsgave til min mor, Gerda Christiansen, som indtil da havde arbejdet for ham på Christiansfeld Rådhus.

Foreningsture 2024

Af Rasmus Schou

Igennem 2024 har foreningen budt på flere muligheder for at komme ud at fiske. Igennem flere arrangementer – både kendte og nye – har der været rig mulighed for at komme og opleve fiskeriet og for at både gamle, unge, nye, og garvede kunne komme og svinge snøren. I anledning af Pins’Mærken ved Gram Slots Sø lagde foreningen op til fiskekonkurrence. Der blev fanget lidt småt hist og her. Da der tidligere år ingen karper var set, men til gengæld mange brasener, havde vi fra bestyrelsen side valgt ændre konkurrencens karpepræmie til en brasenpræmie. Derfor overraskede det meget, da der ikke blev set mange brasener, og at dagens top fisk viste sig at blive en flot græskarpe på 65 cm.

Allerede ugen efter bød vi velkommen

ved Dyringkær til Lystfiskeriets Dag. Der blev bundet fluer i klubhuset og lavet bålcaffe ved søen. Arrangementet var godt besøgt med omtrent 100 deltagere, så dagen var bestemt en succes. Der løber endda rygter om, at formanden blev set med en fiskestang!

Ugen efter kunne vi invitere børn og unge til en omgang medefiskeri i Haderslev Dam, hvor der blev fisket med polestænger og fanget enkelte skaller og et par aborre. Dagen blev rundet af med grillpølser og sodavand.

Herefter kunne vi for fjerde uge i streg invitere på tur – og denne gik til Årø-sund. Der skulle fiskes efter hornfisk med sildestykker og blink. Det blev de unge mennesker, som udfiskede alle os andre. Dagen bød endda på en overraskende bifangst i form af en undslup-

pet regnbueørred, der bed på et stykke sild fisket bagved et bobleflod. Vi bød også på grillpølser og brød. Årø-sund-turen havde mange deltagere og heraf mange nye unge deltagere, som vi ikke havde set før.

Den 1. september inviterede vi på krebsetur og efterfølgende krebsekalas i klubhuset i Gram. Der var desværre ikke mange deltagere på krebseturen, men dem som kom, fik både mulighed for at se grejet, fange krebs og derefter være med til at tilberede og spise dem. De lærte, hvor man finder krebsen, hvad man skal se efter, hvordan de skal transporteres og til sidst hvordan de skulle tilberedes og pilles.

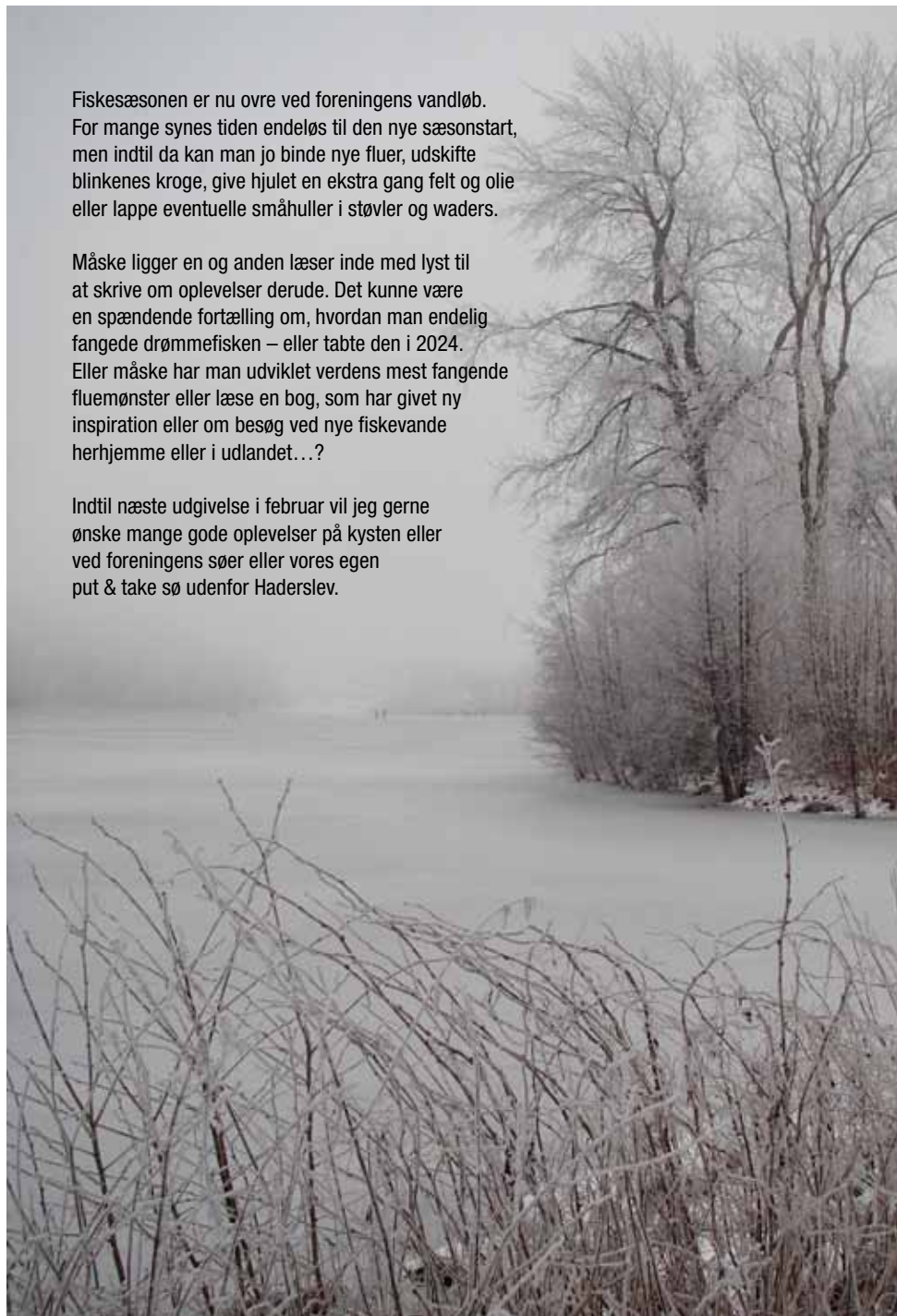
Dette var bare nogle af årets ture, og der venter i skrivende stund fortsat en geddetur til Slivsøen den 23. november.

Fiskesæsonen er nu ovre ved foreningens vandløb. For mange synes tiden endeløs til den nye sæsonstart, men indtil da kan man jo binde nye fluer, udskifte blinkenes kroge, give hjulet en ekstra gang felt og olie eller lappe eventuelle småhuller i støvler og waders.

Måske ligger en og anden læser inde med lyst til at skrive om oplevelser derude. Det kunne være en spændende fortælling om, hvordan man endelig fangede drømmefisken – eller tabte den i 2024. Eller måske har man udviklet verdens mest fangende fluemønster eller læse en bog, som har givet ny inspiration eller om besøg ved nye fiskevande herhjemme eller i udlandet...?

Indtil næste udgivelse i februar vil jeg gerne ønske mange gode oplevelser på kysten eller ved foreningens søer eller vores egen put & take sø udenfor Haderslev.

Bruger du Facebook?

Så find Sønderjysk Sportsfisker Forening og følg os derinde for nyheder og meget andet

FISK PÅ KROGEN

FISKEGREJ TIL BILLIGE PENGE

fiskpaakrogen.dk

HALLMANN

SE BEDRE • LEV BEDRE

find flere butikker: www.optik-hallmann.com

— strøm er vores styrke

V/ PETER TRAMM · FABRIKSVEJ 11 · 6500 VOJENS · TLF. 74 54 10 29

**Skrot din gamle bil
og få kontanter med hjem...**

Vi gi'r 3.500,- Krogh's Autoophug

Udsigtsvejen 19 · 6510 Gram
Telefon 74 82 27 99 · www.kroghs-autoophug.dk

HT AUTOCENTER ER BLEVET TIL OVE'S AUTO

Vi er flyttet i nye lokaler og har skiftet navn til Ove's Auto. Du vil stadig få den samme gode service og vi reparerer stadig alle biler, uanset mærke og årgang – også i garanti-perioden på helt nye biler.

Vi glæder os til at servicere dig og din bil i vores nye lokaler!

OVE'S AUTO APS

Ørderup Kirkevej 45 Tlf.: 74 83 23 23
6520 Toftlund www.oves-auto.dk

AutoPartner.dk

AutoPartner – For en sikkerheds skyld

DEADLINE

Lystfisker nr. 77
25. januar 2025

HT Autocenter

Dit Automester værksted og Antirustcenter i Sønderjylland

UNDERVOGNSBEHANDLING

Vi tilbyder livslang garanti !

Se mere på:
www.arnumautomester.dk

HT Autocenter
AutoMester Stensbækvej 13A • Arnum • 6510 Gram
Tlf.: 74 82 65 00

5000
LÆTTJENST

Dyringkær Put & Take

Søen er åben fra 1. marts til 31. oktober

Medlemmer af
Sønderjysk
Sportsfiskerforening
50% på prisen!

Ribe Landevej 152 • 6100 Haderslev